

Meddelande om ökad innovation i EU:s regioner 2016/17:FPM123

Näringsdepartementet

2017-09-04

Dokumentbeteckning

KOM (2017) 376

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Ökad innovation i EU:s regioner: strategier för motståndskraftig, inkluderande och hållbar tillväxt.

Sammanfattning

För att Europa bättre ska kunna hantera de stora omvälvningar man står inför kopplade till globalisering, automatisering, krav på minskade koldioxidutsläpp samt ny och digital teknik behövs en långsiktig strategi med insatser på alla nivåer. Inför perioden 2014-2020 införlivade kommissionen arbetet med strategier för smart specialisering i regelverket för den reformerade sammanhållningspolitiken. Med det aktuella meddelandet vill man bygga vidare på det arbetet och gå ett steg längre. Man vill behandla följande utmaningar:

- Öka EU-regionernas potential när det gäller innovation och konkurrenskraft.
- Öka samarbetet mellan regionerna.
- Fokusera ännu mer på de mindre utvecklade regionerna.
- Förbättra och utveckla samarbetet mellan EU:s politikområden och program som stödjer innovationsarbetet.

Regeringen välkomnar meddelandet och den ökade ambitionsnivån när det gäller att främja ett mer fokuserat och strategiskt innovationsarbete. Regeringen välkomnar även det ökade fokus kommissionen lägger vid gränsöverskridande samarbete och utvecklandet av europeiska/globala värdekedjor.

1.1 Ärendets bakgrund

Inför perioden 2014-2020 infördes ett särskilt förhandsvillkor inom regelverket för sammanhållningspolitiken med krav på att medlemsstaterna eller deras regioner ska ha strategier för smart specialisering. Syftet med strategierna är att regionerna ska identifiera sina konkurrensfördelar som en grund för att prioritera forsknings- och innovationsinvesteringar inom sammanhållningspolitiken. Strategierna krävs för att kunna ge ekonomiskt stöd från regionalfonden till insatser inom forskning och innovation.

Detta har lett till att över 120 strategier för smart specialisering har utvecklats, vilka finansierats med mer än 40 miljarder euro för perioden 2014 till 2020. Strategierna utgår från varje regions unika förutsättningar i form av industristruktur och kompetens och bygger på omfattande kartläggning, analys och dialog med nyckelaktörer.

Erfarenheterna hittills visar på betydande förbättringar kopplat till regionernas arbete med innovation men även att en del utmaningar kopplat till fragmentering och brist på kritisk massa kvarstår. I det aktuella meddelandet försöker kommissionen behandla dessa utmaningar genom att vidareutveckla arbetet med strategier för smart specialisering och pekar på viktiga reformer inför perioden 2021-2028.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionen vill med meddelandet peka ut en framtida inriktning av arbetet med strategier för smart specialisering samt lansera ett antal initiativ och pilotinsatser för att lägga grunden för mer genomarbetade förslag inför den kommande programperioden.

Meddelandet innehåller fyra olika delar som ska adressera de fyra huvudsakliga utmaningar som man identifierat för att förbättra genomförandet av strategierna.

- Ytterligare reformer av regionala forsknings- och innovationssystem.
- Öka samarbetet vid innovationsinvesteringar över gränserna.
- Öka forskning och innovation i mindre utvecklade regioner och i regioner vars industri befinner sig i omvandling.
- Utnyttja synergier och komplementaritet mellan EU:s politik och instrument.

Kommissionen vill främja ytterligare reformer av regionala forsknings- och innovationssystem, de reformer som man pekar på som prioriterade är sådana som rör forskning och innovation, industriell omvandling samt finans och investeringar. Man kommer att ge stöd till nationella och regionala myndigheter i deras reformarbete.

För att öka det gränsöverskridande samarbetet mellan regioner på innovationsområdet vill kommissionen stärka de tematiska partnerskap som bildats av europeiska regioner via riktade pilotåtgärder. Dessa ska testa metoder för att kommersialisera och expandera interregionala innovationsprojekt och därigenom stimulera utvecklingen av europeiska/globala värdekedjor.

Mindre utvecklade regioner behöver extra stöd när det gäller humankapital, kompetensutveckling och att utveckla en mer inkluderande innovationsprocess. Kommissionen kommer därför före utgången av 2017 lansera en pilotåtgärd med ett antal utvalda regioner med fokus på att hantera utmaningar kopplat till den industriella omvandlingen. Pilotåtgärderna ska underlätta en kombinerad användning av befintliga EU-instrument för att påskynda spridning av innovation, undanröja investeringshinder och underlätta omskolning.

Kommissionen har identifierat att det finns ett stort behov av att utveckla synergierna och förbättra kopplingarna mellan de olika stödinstrument och program som finns för att främja innovation. Man pekar på att smart specialisering ger en strategisk ram för att utveckla komplementariteten mellan EU:s fonder för forskning och innovation, sammanhållningspolitiken och åtgärder för att stärka industrins konkurrenskraft. Man kommer därför att underlätta och förtydliga den kombinerade användningen av olika fonder när det gäller regler för statligt stöd, offentlig upphandling och samarbete mellan regionerna.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget väntas inte innebära någon förändring av regelverk i Sverige.

1.4 Budgetära konsekvenser / konsekvensanalys

Meddelandet innehåller inte förslag som väntas innebära några budgetära konsekvenser.

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar meddelandet och den ökade ambitionsnivån när det gäller att främja ett mer fokuserat och strategiskt innovationsarbete. Regeringen välkomnar även det ökade fokus kommissionen lägger vid gränsöverskridande samarbete och utvecklandet av europeiska värdekedjor.

De svenska regionerna arbetar redan aktivt med att stärka sitt innovationsarbete och ett flertal av dessa har tagit fram strategier för smart specialisering. Regeringen ser positivt på att meddelandet understödjer regionernas arbete och även betonar vikten av ökad effektivitet och samverkan med näringslivet.

Regeringen välkomnar även underlättanden för kombinerad användning av befintliga EU-instrument. Alla europeiska program som inkluderar finansiering av forsknings- och innovationsaktiviteter bör komplettera varandra. Regler för finansiering genom olika program bör anpassas för att underlätta synergieffekter.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentets ståndpunkt är inte känd.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Meddelandet har inte sänts på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Meddelandet utgör inte ett förslag till rättsakt och har därför ingen rättslig grund i sig. Meddelandet är inte föremål för beslut i rådet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

2016/17:FPM123

Ej tillämpliga eftersom meddelandet inte utgör en lagstiftningsakt.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Fortsatt behandling inte känd

4.2 Fackuttryck / termer

-